

Adrian Straver (l.) en Stef Verwaay,
omringd door hun gezamenlijke passie.

Prunus veredelen: zoeken tussen tienduizend zaailingen

‘Bonaparte’ heeft de goede eigenschappen van *Prunus laurocerasus* ‘Etna’,
maar dan beter’

Het verhaal van *Prunus laurocerasus* ‘Bonaparte’ begint eigenlijk zo’n dertig jaar geleden, bij *Prunus laurocerasus* ‘Etna’. Dat was de eerste *Prunus*-soort die Adrian Straver uit het Duitse Elten ontdekte. Deze behoort nu tot het standaardassortiment. Sindsdien is de inmiddels zeventigjarige Straver niet altijd actief geweest als veredelaar. Maar nu hij van zijn pensioen geniet, kan hij het niet laten, al beschikt hij maar over zo’n 500 vierkante meter grond rond zijn huis.

Auteur: Hanneke Tax

‘De rechten van ‘Etna’ heb ik indertijd verkocht en ik ben niet doorgeshaan met kruisen. Als ik dat wel had gedaan, had ik slapend rijk kunnen worden, haha’, zo steekt Straver met enige zelfspot van wal. ‘Het kwekersrecht was indertijd veel minder bekend. Ik vind het achteraf ook prima zo. Ik was in die tijd druk met mijn kwekerij; sindsdien ben ik twintig jaar niet meer echt actief geweest in het veredelen.’ Toch kon Straver het een jaar of wat geleden niet laten om bij zijn huis een ‘akker’ vol te planten met *Prunus*. ‘Ik heb daar zeker 10.000 zaailingen staan, allemaal *Prunus laurocerasus*. Daarin zoek ik die ene plant met bijzondere eigenschappen. Het begint met een paar blaadjes, waaraan ik al kan zien of een plant iets bijzonders heeft. Maar een mooi exemplaar kan alsnog tegenvallen als de plant groeit, en andersom komt ook voor. Ik sorteer mijn *Prunussen* in eerste instantie in drie groepen: planten met een mooi blad, twijfelgevallen en planten die de groencontainer in mogen. Toch doe ik die laatste liever niet meteen weg, want bij het opgroeien kan zo’n plant je verrassen en blijkt hij onverwacht geweldige eigenschappen te hebben. Uiteindelijk komen er een paar inte-

ressante uit en kan de rest alsnog de container in. Hoewel dat altijd je altijd aan het hart gaat, natuurlijk.’

Monnikenwerk

‘Bij het zoeken naar een nieuwe ontdekking laat ik me inspireren door een oud verhaal over een monnik in Warschau. Die hield zich ook bezig met de edele kunst van het veredelen, in zijn geval van *Clematis*, en genoot daardoor in zijn tijd enige bekendheid’, vertelt Straver. ‘Mensen vroegen aan die monnik: Kruist u nu heel gericht op de juiste eigenschappen? Zijn antwoord: Nee, dat laat ik aan Onze-Lieve-Heer over. Je zult mij dus niet bezig zien met een kwastje bij de stempels; ik laat de bijen hun werk doen. Tussen alle zaailingen die zo spontaan opkomen, zoek ik naar bijzonderheden en soms ontdek ik wat moois.’

‘Zo ben ik ook, samen met Stef Verwaay van SV Tuinplanten in Ottersum, aan *Prunus* ‘Elly’ gekomen, de eerste die we bij Plantipp hebben ondergebracht. Na selectie halen we uit de gekozen plant een paar stekjes die we opkweken; een jaar later hebben we dan zo’n

vier plantjes van de nieuwe soort. Het is dus echt een kwestie van geduld en lange adem.' De ruimte die Straver zelf heeft om kansrijke planten te vermeerderen, is niet toereikend. 'Daarom werk ik goed samen met Stef Verwaay. Toen ik 'Elly' had gevonden, eerst nog zonder naam natuurlijk, kon hij me helpen om grotere aantallen van de plant op te kweken. Omdat onze vrouwen allebei Elly heten, hebben we deze mooie *Prunus* naar hen genoemd. Gelukkig hebben we daar nooit spijt van gekregen.'

'Met *Prunus* 'Elly' is onze samenwerking inderdaad begonnen,' vult Verwaay aan. 'Je moet je voorstellen dat je met zo'n vondst de markt op wilt en daar sta je dan met één of twee plantjes. Hoe zet je dat groot weg? Je kunt per plant misschien tien stekken halen. Als je klanten enthousiast gaat maken, moet je dus voldoende moeder materiaal hebben om te kunnen leveren. Van de eerste ontdekking tot het moment dat je de markt op kunt, moet je in de juiste volgorde een aantal stappen zetten; dat hebben we door onze ervaring met *Prunus* 'Elly' geleerd.'

Misschien een paar vondsten

Van het zaaisel uit 2018 en 2019 staan er nu 54 verschillende planten bij SV Tuinplanten, waar misschien een of twee nieuwe vondsten tussen zitten. Straver komt regelmatig langs om te

kijken en te selecteren. En als hij er één uitkiest, komt Plantipp in beeld, om te bepalen of die onderscheidend genoeg is voor de markt. Is dat oordeel positief, dan moeten er aantallen opgekweekt worden om de soort uit te proberen en te leren kennen. Verwaay: 'Na een paar jaar weet je iets over ziekte- en droogtegevoeligheid en winterhardheid en of de plant goed past in de gangbare teelt. 'Elly' bleek de ideale haagplant: een compacte opgaande groei, donkergroen smal blad en zeer winterhard. Met die kennis en je enthousiasme kun je de plant dan aan de man brengen.'

Joost Sterke van de gelijknamige kwekerij in Haaren is ook heel tevreden over *Prunus* 'Elly'. 'Wij kweken hier veel van. Het is een heel goede *Prunus*, die zeer winterhard is. Verder hoeft je hem weinig te snoeien en vormt hij een goede kluit. Wat me over het algemeen opvalt bij Straver, is dat zijn *Prunussen* gezond zijn en weinig last van ziektes hebben.'

SV Tuinplanten heeft nu ook een hectare *Prunus* 'Bonaparte' staan, om geïnteresseerde kwekers te kunnen voorzien van planten, bewortelde en onbewortelde stek. 'Als je het mij vraagt, overtreft 'Bonaparte' 'Etna' in alle opzichten. Daarom ben ik er ook zo enthousiast over,' vertelt Straver. '*Prunus* met rode uitlopers bestaat wel, maar deze heeft er meer, en mooiere. Hij heeft van nature een compacte groei, dus je

Links: *Prunus laurocerasus* 'Etna' ('Anbri'PBR) EU 2719, rechts *Prunus laurocerasus* 'Bonaparte' ('Flippi01'PBR) EU 60081

Prunus laurocerasus-zaailingen in maart 2022

Van iedere veelbelovende plant drie stekjes

Prunus laurocerasus 'Elly' ('VERSTRA'PBR) EU 53089 is de ideale haagplant, met donkergroen blad en goed winterhard.

Close-up van Prunus 'Bonaparte': compacter en met meer rood dan 'Etna'

'Bonaparte' heeft de mooiste rode uitlopers, van nature een compacte groei, heeft weinig snoei nodig en is minder gevoelig voor hagelschot'

kunt er een compacte heg mee creëren die weinig ruimte inneemt in een bescheiden tuin. Hij groeit bovendien zelf goed in de vorm; je hoeft die er niet al snoeiend in aan te brengen. Verder is 'Bonaparte' veel minder gevoelig voor hagelschot dan 'Etna'.

Sterke: "Bonaparte' hebben we dit seizoen voor het eerst staan. Het is altijd lastig om een nieuwe plant bekend te maken in de sector en dat kost ook tijd. Maar ik heb positieve verwachtingen. We zien ook bij deze soort weinig ziektes en opvallend mooi rood schot."

'Mijn enthousiasme over 'Bonaparte' wil niet zeggen dat het nu klaar is', haast Straver zich hieraan toe te voegen. 'Ik ben ervan overtuigd dat het hele sortiment *Prunus* nog te verbeteren is, en dan bedoel ik inclusief mijn eigen favorieten. Maar je moet er natuurlijk wel mee bezig blijven.'

Ook Verwaay ziet dat de introductie van een nieuwe plant tijd en inspanning kost: 'Daarom kunnen we ook niet zonder een partij als Plantipp. Zij zijn voor ons de perfecte partner om het product bekendheid te geven en verkoopbaar te maken. De commerciële wereld van royaltymanagement is een heel andere dan die van de kweker, maar Plantipp kan de verbinding tussen die twee maken omdat dit bedrijf van beide werelden de vakkennis in huis heeft. Samen kunnen beide partijen het traject doorlopen, van die ene mooie plant waarvan je

tien stekken kunt nemen naar een soort die zich vestigt in de markt.' 'Bonaparte' is daarvan een goed voorbeeld, aldus Verwaay: 'Van 'Bonaparte' laten we bij IBN in opdracht bewortelde stek maken; die kweken we bij SV Tuinplanten op tot leverbare planten. Recent heb ik twee stuks 'Bonaparte' meegenomen naar de beurs. Het gevolg is dat onze eerste voorraad 'Bonaparte' al is uitverkocht.'

Weten waar je aan toe bent

Straver kan zijn ervaring met Plantipp kort samenvatten: 'Wat me het best bevalt aan de samenwerking met Plantipp, is dat ze betrouwbaar zijn. En dan bedoel ik niet alleen de bedrijfsleiding: Reinier, Peter en Kim van Rijssen, maar ook medewerkers met wie ik vaak te maken heb, zoals Thijs Veldhuijzen. Vooral bij Peter van Rijssen zie ik dat het om een jong, dynamisch en enthousiast bedrijf gaat. Ze kunnen weleens gek doen, maar je weet altijd wat je aan ze hebt.'

'Bonaparte': gewoon een mooie naam

'De marktintroductie van 'Bonaparte' heeft misschien wat vertraging opgelopen doordat er in de coronatijd meerdere beurzen kwamen te vervallen', vertelt Straver tot slot. 'Dat is toch de plaats waar je zo'n nieuwe ontdekking kunt laten zien. Toch heb ik er goede verwachtingen van, omdat 'Bonaparte' een van de beste *Prunussen* is.' Gevraagd naar de naam Bonaparte vertelt Straver dat die niet verwijst naar de beroemde Franse generaal. 'Bonaparte is in Frankrijk een veel voorkomende naam. Ook is Frankrijk echt een *Prunus*-land en bij de naam Bonaparte hebben de Fransen positieve associaties. Verder heb ik hem gekozen omdat ik het gewoon een mooie naam vind die past bij deze mooie plant.'

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!